

KUNSTHÅNDVERK

20 RÅDHUSGATA

0151 OSLO

+ 47 90 79 33 97

- [KUNSTPODDEN](#)
  - [AKTUELT](#)
  - [KUNSTKRITIKK](#)
- [OM TIDSSKRIFTET](#)
  - [ABONNEMENT](#)
  - [LOGG INN](#)

Som i en skala fra kaos til organisering

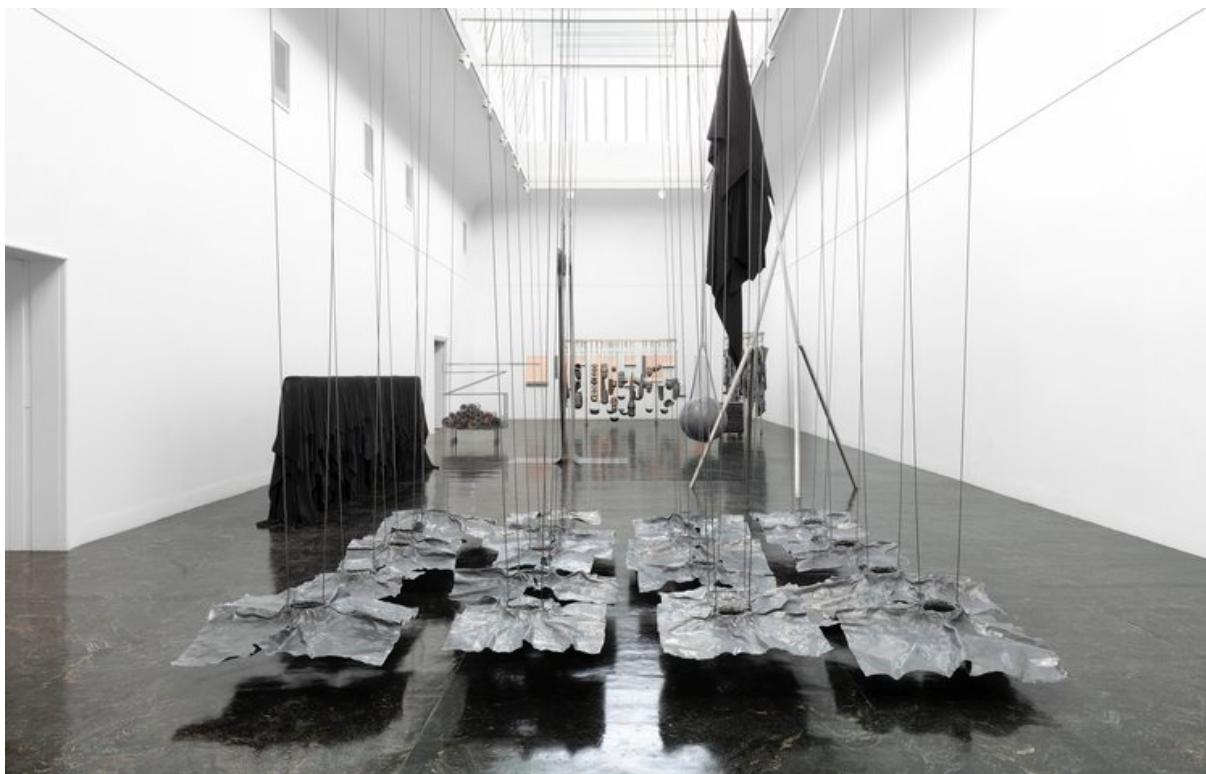
[March 4, 2022](#)

Tittel: Hester dør stående / Betroelser

Kunstner: Hanne Tyrmi

Sted: Kunstnernes Hun / Van Etten

Tid: 28. januar – 20. mars 2022 / 29. januar – 27. februar 2022

Hanne Tyrmi, fra utstillingen *Hester dør stående* på Kunstneres Hus. Foto: Uli Holz

Hanne Tyrmis seneste arbeider strekker seg over alle fire utstillingsrom på Kunstneres Hus, og som om ikke det var nok, hadde hun mer å by på hos Van Etten, et lite og relativt nytt galleri på Enerhaugen frem til slutten av februar.

La oss starte på Kunstneres Hus. Jeg kan etablere først som sist, at her er det bly som gjelder. På toppen av trappen som fører oss inn i de to overlyssalene, er fem blokker satt sammen av blyplater, montert løst oppå hverandre. De når nesten opp til taket, og er lett urovekkende. Samtidig som de ser skjøre og vakleворne ut, fyller de nesten hele trappeavsatsen og står som en konfronterende vegg mot meg.

En gang rundt århundreskiftet, besøkte jeg som barn Samtidskunstmuseet og Louise Bourgeois sin edderkopp. De lange, tynne bena til edderkoppsett gjennom øynene til et lite menneske, fremkalte en mild uhygge. I den ene overlyssalen på Kunstneres Hus, henger store trestammer i bly på kryss og tvers, montert ovenfra med kjetting. Og her, som hos Bourgeois, er kroppen min en målestokk, og disse stammene er langt større enn meg.

“(…) motsetningen mellom naturens utrettelige gang og menneskelig industri, bearbeidelse og destruering, er elegant.”

Trestammene legger føringer for hvordan jeg beveger meg i rommet, leder meg først hit, så videre dit. Dette går igjen i flere arbeider på utstillingen, nesten som en scenografi, et brutalt arkitektonisk grep á la Richard Serra, eller et kart. Natur er tydelig til stede i verket, men kjettingen, blyet og pvc-rørene som utgjør kjernen i stammen, drar i en mer industriell retning. Denne motsetningen mellom naturens utrettelige gang og menneskelig industri, bearbeidelse og destruering, er elegant. På gulvet i den ene enden, ligger tre arbeider i speilblankt metall. I de små, innsjølignende skulpturene kan jeg titte ned på meg selv; Hei Narcissus!

Sal nummer to består av flere ulike verker, her er materialbiblioteket utvidet noe, med tekstil, skinn og stål. Likevel er fortsatt blyet dominerende, og dermed blir effekten diskré, men slående når det dukker opp et gult tekstil her, litt skinn der.

Hanne Tyrmi, fra utstillingen *Hester dør stående* på Kunstneres Hus. Foto: Uli Holz

Hester dør stående består av et stativ med det som ser ut som et dekonstruert skjelett hengende fra slaktekroker, og *Ti råd for å slutte å gråte* består av samme stativ, men her

med diverse beholdere og kuler hengene fra krokene. Noen av kulene har en slags livrem av skinn rundt seg, som om de er små planeter, eller en redningsbøye.

Sjelden har jeg vært mer fristet til å ta på kunstverk. Til tross for materialenes industrielle utseende, virker de lette og bevegelige. Blyet er gjerne bearbeidet til en ruglete overflate, og taktiliteten er til å ta og føle på. Her er det tydelig at kunstneren har vært til stede i prosessen med hender og kropp, og det er forfriskende og flott med de grove og samtidig delikate kvalitetene Tyrmi får frem.

I rommet overfor trappa er utsikten til Slottsparken en vinterdag, med mørke trær strippet for blader, et fint lite vink til stammene som er stilt ut i rommet ved siden av. Her står en boks i finer, med en åpen glipe på hver av sidene, slik at vi kan bøye oss ned og kikke inn i et favela-lignende landskap. Tyrmi har fremstilt en noe kaotisk og skjør bokkonstruksjon i papp, og her som i *Ras* på toppen av trappa, er de løst og grovt plassert. Papphusene ser ut som små arkitektmodeller over et planlagt prosjekt, og selv om husene virker lite robuste, er finérboksen som rommer dem stødig og solid. “Da er det synd at en glipe mellom to metallplater avslører det som ser ut som rester av monteringsarbeidet. Med trekasser og et skingrende, mønstret tekstil plassert godt synlig, er illusjonen om noe ukjent bak teppet, brutt.”

Gjennomgående for alle arbeidene, er en følelse av en systematisering og overblikk, som i en skala fra kaos til organisering. Flere av skulpturene har tekstile kvaliteter, med draperinger og en fristende, ru overflate. I *om morgenen på frysepunktet*, har Tyrmi drapert faktiske tekstiler over en radiatorlignende konstruksjon, og effekten er dramatisk. Dette grepet blir gjentatt i nedre sal, hvor hele rommet er avspærret av svære blyplater montert som en gardin, eller kanskje heller et sceneteppe: mystisk, monumental og avgrensende. Da er det synd at en glipe mellom to metallplater avslører det som ser ut som rester av monteringsarbeidet. Med trekasser og et skingrende, mønstret tekstil plassert godt synlig, er illusjonen om noe ukjent bak teppet, brutt.

Hanne Tyrmi, fra utstillingen *Betroelser* på Van Etten. Foto: Tor Simen Ulstein

På Van Etten er bly byttet ut med luftige fjær i form av dyner, men arbeidene fremstår som en naturlig forlengelse av de på Kunstnernes Hus. Dynene er farget med sukkerkulør og henger fra taket i kjetting og judobelter. Fargene og formen gir dem et bestemt kroppslig uttrykk, som om de er i en nedbrytelsesprosess der de henger fra kjettingen. Dynens funksjon som myk og beskyttende varme gjennom natta, står i kontrast til det voldelige og brutale uttrykket her, men samtidig er bearbeidelsen sirlig utført, og sånn sett ligger det en form for omsorg i dem, tross alt.

Grepene Tyrmi tar, er enkle, men virkningsfulle, og dermed intelligente. Et arbeid i bly på veggen, gjentar formen til et annet på Kunstnernes Hus, men der i filt, et fint grep som bidrar til sammenheng mellom de to utstillingene. Opprinnelig ble Tyrmi tildelt et enkelt rom på Kunstnernes Hus, men arbeidene ville det annerledes, og godt er det. La meg også nevne at Tyrmi tidligere har vist arbeider på Breadbox Contemporary, et studentdrevet galleri som er nettopp det, en brødboks. Også her viste Tyrmi en vilje til å sprengne formater, blyskulpturene nærmest este ut av boksen som en overgjæret surdeig.

Først og fremst er det materialene og valgene Tyrmi har tatt under bearbeidelsen av den, som gir oss en pekepinn om tematikk og sammenheng mellom arbeidene. Draperinger, innsjølignende installasjoner og tepper, skaper en drømmeaktig virkelighet som hos David Lynch, mens favelaen og blykledde, sammenrullede tekstiler sender tankene i retning i flyktningleirer og varmepledd delt ut i forbindelse med katastrofer og nød. Gjennomgående er en følelse av prosess og bevegelse, fra trestammene som kunne vært på vei nedover en elv i trelastindustriens glansdager, til de nedbrutte, forgjengelige dunkskulpturene på Van Etten: tidens tann er nådeløs og uunngåelig.

Maria Borg